

TRAINING RUITER & PAARD

Stal de Blokhoeve in Vught organiseert dit jaar zeven interessante workshops. De Hoefslag doet hiervan verslag in een serie praktijkartikelen. De volgende workshop heeft als titel 'Dat zit wel goed!' en wordt gehouden op zaterdag 20 november 2010. In een interactieve workshop geeft instructeur paardensport bij de NHB Deurne, Remco Zuidam, uitleg over de invloed van houding en zit van de ruiter op het paard. Info en opgave: www.staldeblokhoeve.nl



Zadelpasconsulent Astrid Koch

Zadel je paard niet met problemen op

Veel rijtechnische problemen zijn te wijten aan een slecht passend zadel. Een paard dat last heeft van het zadel, kan zich niet ontspannen. Hij zal zijn ruiter niet fijn laten zitten en zijn werk niet met plezier doen. Om nog maar te zwijgen van de blessures die het kan veroorzaken. Veel frustraties kunnen worden voorkomen met een goedpassend zadel dat de ruiter helpt een juiste rijkhouding aan te nemen. Als de ruiter zich makkelijk kan ontspannen, kan het paard dat ook.

Tekst en foto's: Natasha Bruinsma

De workshop wordt gegeven door Astrid Koch, afgestudeerd aan de opleiding voor Master Saddle Fitting Consultants, MSFC. Zoals gebruikelijk zitten de aanwezigen eerst in het theorielokaal om aan de hand van een presentatie met afbeeldingen en schema's de onderliggende theorie te behandelen. Astrid vertelt over de bouw en beweging van het paard en hoe de interactie is tussen rug en zadel. Er worden foto's gebruikt om het verschil te laten zien

tussen de rug in rust en een paard aan het werk. Duidelijk daarbij is dat het niet voldoende is om de ligging van een zadel te beoordelen als het paard bijvoorbeeld op de wasplaats staat. Bij een correct gereden paard wordt de rug namelijk wat rechter. Vervolgens verdeelt Astrid de problemen die een slecht passend zadel kan veroorzaken in een aantal categorieën; lichamelijke problemen, gedragsproblemen en rijtechnische problemen.

Lichamelijke problemen

Astrid toont foto's van schrijnende gevallen van lichamelijke letsels die paarden oplopen door een verkeerd zadel. Het zadel kan drukplekken, witte haren, open wonden en zwellingen veroorzaken. Schokkend om te zien dat eigenaren niet door hebben welk leed ze hun paard aandoen, want zelfs een leek zou moeten zien dat dit niet pluis is. Iets minder duidelijk voor een onervaren paardenhouder is misschien de spieratrofie die een zadel kan veroorzaken. Door het verkeerd liggende zadel wordt er te veel druk uitgeoefend op (enkele) spieren. Hierdoor is er weinig of geen doorbloeding en stofwisseling (toevoer van zuurstof en afvoer van afvalstoffen) mogelijk en neemt de spier in omvang af. Rugpijn wordt vaak ook genegeerd door de ruiter. Een paard zal ook mogelijk onregelmatig lopen of zijn pas verkorten als hij last heeft van het zadel.

TIPS VAN ASTRID KOCH

1. Reinig regelmatig je zadel met lauw water en zadelzeep en verzorg het daarna met wax of balsem.
2. Stijg altijd op met een krukje om de rug van je paard te ontzien
3. Gebruik een zadeldrager zonder 'zijrails' die anders je kussens vervormen
4. Laat de ligging van je zadel iedere 6 tot 12 maanden controleren
5. Als het zadel is geruld met wol, laat dan iedere 2 tot 3 jaar de gehele vulling vervangen
6. Gebruik een voorgevormd zadeldekje waarin de schoftlijn gevolgd wordt

Gedragsproblemen

Hoeveel paarden worden niet bestempeld als 'lastig' met opzadelen? Ze tonen singeldwang, staan niet stil, kijken boos en proberen te bijten. Ze willen vaak niet stilstaan met opstijgen. Tijdens het rijden vertonen ze vluchtgedrag, spanning, zwiepen met de staart. Ook slaan naar het been, bokken, steigeren en rondstormen in een parcours kunnen te herleiden zijn naar zadelpijn. Er zijn genoeg paarden met een slecht zadel die gewoon doorlopen, zonder dat hun ruiters in de gaten hebben dat er iets mis is. De subtiele signalen die deze 'goedzakken' afgeven zijn niet voldoende voor veel ruiters om te beseffen dat het zadel hinderlijk is. Een paard kan zich echter niet als 'happy athlete' ontwikkelen als het zadel niet goed past!

Rijtechnische problemen

Het klinkt vrij logisch dat, als een paard gehinderd wordt door het zadel, het ook gehinderd zal worden in het werk dat het zou moeten doen. Een tak van een zadelboom die bij elke pas tegen de schouder aan botst, zal een paard niet stimuleren om eens lekker 'uit de schouder' te lopen. Het zal juist zijn pas zo klein mogelijk maken om te voorkomen dat het steeds die pijscheut ervaart. Een zadel dat scheef ligt zal zorgen voor problemen met de stelling en buiging en een zadel dat bij elke pas van voor naar achter schommelt kan de oorzaak zijn dat een paard zijn rug wegdrukt, met zijn neus in de lucht loopt en moeite heeft met de nageeflijkheid. Een te smalle boommaat kan ertoe leiden dat de balans van het zadel te ver naar achteren ligt, waardoor de meeste druk bij de lendenen terecht komt en het paard moeite krijgt met het onderbrengen van de achterhand en het verzamelen.

Helaas worden veel rijtechnische en gedragsproblemen niet bij de oorzaak aangepakt, maar grijpt de ruiter naar hulpmiddelen zoals een slofteugel om toch maar het hoofd naar beneden te krijgen. Of een extra scherp bit om het rennerige af te leren. Het lastige paard wordt 'op zijn plaats gezet' door dwang met sporen en zweep. Grote schande waar veel instructeurs wel eens meer aandacht aan mogen schenken. Maar ook de goedbedoelde zachte correcties van een zadelprobleem zijn niet echt de oplossing.



Het zadel kan drukplekken, witte haren, open wonden en zwellingen veroorzaken.



Met oude zadels en onderdelen laat Astrid Koch zien hoe een zadel in elkaar zit.

praktijk

Hoeveel zadelbontjes worden er niet gebruikt om een niet passend zadel toch te gebruiken? In een klein aantal van de gevallen zal het bontje een verbetering zijn. Maar in de meeste gevallen maakt het een zadelprobleem niet beter, maar zelfs slechter! Ga maar na, als je schoen niet goed past, ga je er toch ook geen extra zooltje of dikke sok aan doen? Grote kans dat de schoen juist nog meer wringt!

De ruiter zelf kan ook last hebben van een zadel dat niet goed ligt. De houding wordt voor een belangrijk deel bepaald door het zadel. Ook de inwerking kan belemmerd worden als de ruiter niet goed in zijn zadel zit zodat hulpen niet of niet goed doorkomen. Ook doorrijplekken en rugpijn kunnen het gevolg zijn van een verkeerd passend zadel.

De zadelpasser

Vervolgens komt Astrid tot het praktische gedeelte van de workshop. Met oude zadels en onderdelen laat ze zien hoe een zadel in elkaar zit. Ze bespreekt de verschillen die er bestaan in de vorm van de zadelboom en de nieuwste ontwikkelingen op zadelgebied met betrekking tot de vulling en de vorm van de kussens. Tegenwoordig wordt gestreefd naar een zo groot mogelijk draagvlak (brede kussens) en een comfortabele vulling zoals zuiver scheerwol of Flair (lucht). Wol is nog steeds de meest gebruikte vulling, maar slechts weinig mensen houden zich aan het advies om eens in de twee à drie jaar de vulling helemaal te laten vervangen (dus niet opvullen!). Wat ook van belang is, is dat het kussenkanaal de wervelkolom, ook bij zijdelingse buiging, goed vrij laat. Hierdoor draagt het zadel echt



DIK DEK HELPT NIET

Deze onderdekjes zien er in eerste instantie comfortabel uit! Maar dit paard wordt niet geholpen met een dik zadeldek dat niet is voorgevormd op de schoft. In dit geval bleek het zadel wel te passen maar zorgde het dekje voor een drukking op de schoft. Het toevoegen van het bontje maakte juist dat de pasvorm van het zadel verslechterde... Als je met schapenvacht wilt rijden, houd daar dan rekening mee bij het aanpassen van het zadel.

op de spieren en niet op de gevoelige zenuwbanen die de wervelkolom verlaten. Ze bespreekt verder de boommaten en het opmeten daarvan en legt uit waarom zadels met zelf verwisselbare bomen niet altijd een goed resultaat geven. Ook blijkt een boomloos zadel niet comfortabel te zijn voor het paard omdat het de druk van het ruitergewicht niet verdeelt. Ook de singelsystemen en stijgbeugelophanging worden besproken. Hierna gaat de groep naar de wasplaats waar verschillende paarden klaar staan. Hier legt Astrid uit wat haar werk als zadelpasser precies inhoudt en hoe zij te werk gaat. Alle aanwezige cursisten zijn het er inmiddels over eens dat de

aanschaf van een zadel het best onder begeleiding van een kundig opgeleide adviseur kan gebeuren.

Samen met de cursisten worden de paarden en hun zadels aan de hand van een checklist één voor één bekeken en besproken. Eén proefpaard wordt onder het zadel gereden met een speciale onderlegger, de Impression Pad, die aan het einde laat zien hoe de druk verdeeld wordt over de paardenrug. Wat de amazone al vermoedde blijkt duidelijk waarneembaar: het zadel ligt scheef op de rug van haar paard. Hierna wordt de workshop afgesloten met nog wat samenvattende tips. |



Eén proefpaard wordt ook onder het zadel gereden met een speciale onderlegger; wat de eigenaresse al dacht blijkt waar te zijn: het zadel ligt scheef.